

Petra Zegveld

Zonnebloemen

‘Ik zie gewoon trekken van je vader,’ zeg ik tegen Christine.

‘Ja, mooi hè?’

Ik kijk naar Annemijn, haar elfjarige dochter. Een prachtige meid met donkerbruine ogen en glanzende lange donkerblonde haren. Ze groeit zo hard dat ze mij al plagend Ukkie noemt. Leuk om trekken bij haar te zien die ik van haar moeder herken. Maar ik zie ook trekken van haar opa Harko, de vader van Christine. Annemijn heeft haar opa nooit gekend en dat is zo zonde, want wat was dat een lieve man.

Heel veel kinderen groeien op zonder hun opa of oma, of misschien wel allebei. Mijn opa's zijn allebei gestorven ver voordat ik werd geboren. De vader van mijn vader in 1944 op 28-jarige leeftijd. De vader van mijn moeder in 1957 op 44-jarige leeftijd. Regelmatig vraag ik me af wat voor een mannen zij waren. Hoe was hun karakter? Waren ze lief? Grappig? Hoe zagen ze er uit? Waar hielden ze van? Heb ik iets van ze meegekregen? Allemaal vragen die nu niet direct van levensbelang zijn, maar waar ik wel nieuwsgierig naar ben.

Over mijn opa van moeders kant weet ik een paar dingen. Dankzij een aantal foto's weet ik hoe hij eruit zag. Een grote man met een mooie karakteristieke kop. Op de meeste foto's zie ik een kleine ondeugende glimlach. Door de verhalen van mijn moeder en tantes weet ik hoe zijn karakter was en waar hij van hield. Hij was een lieve oprechte man en een enorme dierengek. Met regelmaat nam hij gedumpte honden en katten mee naar huis die hij tijdens zijn ritjes naar het werk tegen kwam.

‘Maar hij was wel streng,’ zei mijn moeder. ‘Hij hoefde ons maar aan te kijken en dan wisten we dat het bedtijd was. En hij hield van plagen. Dat deed hij zelfs die ochtend in de schuur.’

In de vroege ochtend van 25 november 1957 haalde hij zijn brommer uit de schuur.

‘Rij je voorzichtig,’ zei oma.

‘Hoezo?’ reageerde hij gekscherend, ‘je krijgt toch een goed weduwenpensioen.’

Hij had gelijk. Dankzij de wet van 31 juli 1957 was het weduwepensioen goed geregeld. Het waren zijn laatste woorden.

Oma bleef achter met drie meiden van veertien, twaalf en elf jaar. Terwijl ik over hem schrijf ligt Dumpie op mijn schoot en Swiepie half op mijn toetsenbord. Beiden luid spinnend. Beiden jaren geleden door hun eigenaar op straat gedumpt. Afgedankt, net als twee van mijn andere poezen, Tommie en Casper.

Over mijn opa van vaders kant weet ik nagenoeg niets. Ik heb maar één foto waar hij heel onduidelijk op staat. Zijn gezicht is niet goed te zien. En omdat hij pas 28 jaar was toen hij stierf, is er heel weinig over hem bekend. Mijn vader was drie jaar toen zijn vader door de Duitsers werd opgepakt. Zijn oudste zusje was zeven jaar en zijn jongste zusje tien maanden.

In mijn jeugd werd er nooit over hem gesproken. Zoals wel vaker over zaken die met de Tweede Wereldoorlog te maken hadden. Het was te pijnlijk. Ook voor mijn vader. In het voorjaar van 1944 zat hij samen met zijn oudste zusje bovenaan de trap toen hun vader door de Duitsers werd afgevoerd.

‘Mag ik mijn kinderen echt geen gedag meer zeggen?’ hoorden ze hem nog vragen.

De Duitse soldaat schudde zijn hoofd. Nee, dat mocht niet.

Na de oorlog leerde oma een andere man kennen. Opa werd een precair onderwerp en werd angstvallig vermeden.

Ook al sprak mijn vader er nooit over, hij wilde wel één keer per jaar naar het graf van zijn vader op de militaire erebegraafplaats in Loenen.

Pas na de dood van oma in 2005 kwam er meer duidelijkheid over mijn opa. Helaas waren er geen foto's, maar er was wel een brief. Een brief die hij in kamp Amersfoort had geschreven. Op zondag 2 juli 1944. wat geweldig om zijn woorden te lezen. Voor het eerst heb ik het idee dat ik hem een beetje leer kennen. In de brief staan vooral praktische tips van een zorgzame man die het beste voor heeft met zijn gezin.

Zeg Hannie, zorg goed voor de konijnen. En de fiets moet je maar boven zetten. Als je die tafel en het zwempak en dat ledikantje verkoop dan kun je alweer één stoel kopen en dan heb je dat toch goed voor elkaar. Je moet maar goede moed houden en goed voor Jenneke en Fransje en Louisje zijn. En zelf ook goed eten, hoor schat.

Hij sluit zijn brief af met de woorden

Verder vele zonen van je steeds liefhebbende man voor jou en de kinderen.

Daag Schatjes daaag...

Dat is het laatste dat ze van hem horen. Pas in november 1945 kreeg mijn oma een brief dat hij was overleden.

Alleen mijn tante Jenny weet nog een paar dingen van hem. Zij was zeven jaar en koestert iedere herinnering. Met regelmaat bezoekt ze zijn graf. In ieder geval altijd op zijn verjaardag.

Eén keer per jaar bezoek ik zijn graf. Meestal in mijn vakantie die dit afgelopen jaar wat later dan normaal was gepland. Twee weken voor zijn verjaardag bezocht ik zijn graf. Natuurlijk nam ik bloemen mee. Zonnebloemen, want dat zijn mijn lievelingsbloemen.

Zonnebloemen zijn prachtig met hun zonnige gele lintbloemen en hun, altijd naar zonnestralen zoekende, bruine hart. Ik legde de bos met lange dikke stelen op zijn graf.

Een paar weken later zag ik tante Jenny op een familiefestje. Ze had een paar dagen eerder het graf van opa bezocht en was al bij bijna iedereen te rade geweest toen ze bij mij kwam.

‘Heb jij bloemen bij opa neergelegd?’ vroeg ze.

‘Ja,’ zei ik.

‘Zonnebloemen?’

Ik knikte. Ze pakte mijn hand. Haar hand trilde.

‘Wat is er?’ vroeg ik.

Ze keek me aan.

‘Zonnebloemen waren zijn lievelingsbloemen.’